

BIBLIOGRAPHIA SACRA CROATICA

Brojni bibliografski radovi što su se pojavili u proteklom desetljeću na različitim pojedinačnim područjima religijsko-teološko-crkvene problematike (časopisi, neke teme), svjedoče o potrebi i interesu za takvim pomagalima. Davni pokušaj, da se na jednom mjestu sabiru informacije o aktualnim relevantnim priložima s ovoga područja, što ga je pred punih petnaest godina pokrenuo u Zagrebu prof. Ivan Golub sa studentima teologije okupljenim oko časopisa „Spectrum“, polučio je u međuvremenu dvama svescima naslovljenim *Hrvatska kršćanska bibliografija* (HKB), a ovime ulazi u treću fazu svoga postojanja.

S jedne strane, činjenica da je Bogoslovska smotra (BS), ta reprezentativna hrvatska teološka revija, ušla u pedeset i prvo godišće izlaženja s objavljenom potpunom bibliografijom te, s druge, naša sadašnja nastojanja u ovoj vrsti posla, čini se osobito pogodnom prilikom da godišnjim bibliografskim pregledima dademo koristan novi prilog Bogoslovskoj smotri i teološkom radu uopće.

Slične inozemne bibliografije ograničavaju se u pravilu na stručne znanstvene radove. Mi ćemo pak pokušati naći mogućnost da povežujemo različite razine i različite aspekte pisanja, prilagođujući se datoj situaciji i vodeći se vlastitim potrebama. *Bibliographia Sacra Croatica* (BSC), dakle, želi biti stručna nacionalna bibliografija s obzirom na teme, autore i jezik (moguća su koji put odstupanja → 401), bez obzira na mjesto objavljivanja, obuhvatit će relevantne radove koji tretiraju fenomen religije, bilo s povijesnog, teološkog, filozofskog, umjetničkog, psihološkog, sociološkog ili političkog stajališta.

Bibliographia Sacra Croatica i HKB. Po izlasku drugog sveska HKB, održan je u Zagrebu siječnja 1981. sastanak bivših i aktualnih suradnika HKB, te je dogovoreno da se, iz više razloga, dalji rad na bibliografiji podijeli na dvije grupe. Prva, studentska, i dalje u sastavu „Spectruma“, nastavit će započeti rad. Druga, sastavljena od suradnika na terenu, uz modifikacije koje se budu činile potrebitim, započet će s godinom 1981. Time je omeđen prostor rada studentima, dok je druga grupa donekle profesionalizirana.

Dugo smo razmišljali o modifikacijama. Posebno su došle do izražaja tri točke: kriterij izbora građe, bibliografska obrada, te naziv. Kriterij je teško unaprijed točno odrediti, ovdje smo ga pooštrili s obzirom na izbor u HKB, nešto podrobnije reći ćemo govoreći o postupcima za god. 1981. U obradi smo i dalje ostali pri načelu da stručna bibliografija mora voditi računa o obliku informacija koje će odgovarati dotičnoj struci, njih treba donijeti a ne opterećivati se drugima. Osim toga, općenito smo išli za pojednostavljivanjem i kondenziranjem opisa (npr. u pogledu recenzija).

Što se tiče naslova, našli smo se u ne maloj nedoumici. Dok je prvi svezak naslovljen: „HKB: Bibliografija knjiga, brošura, muzikalija, rasprava, članaka za 1959.“, drugi samo: „HKB za 1976“. Dakako, nije to jedina razlika! K tome, nema sumnje da će postojeća dvojnost rada rezultirati brojnim drugačijim rješenjima, što će još uvećati zbrku. Konačno, nismo se mogli oteti dojmu da se mora izbjeći *ne*-stručan naslov bibliografije. Sadašnji nam se čini pogodan jer ne isključuje ništa od onoga što želimo uvrštavati. Korigirajući tako naslov, bilo nam je lakše unijeti niz promjena, i odmah je jasno da su sada HKB i BSC *dvije* paralelne, komplementarne bibliografije.

Opće značajke BSC. BSC će izlaziti godišnje. Iznimku ćemo napraviti za god. 1982–1983, donijet ćemo ih skupa, to više zbog uhdavanja suradnika u poslu negoli zbog zakašnjenja. Mislimo da je opravdanije zaključiti obradu jedne godine makar ne bilo baš sve uključeno; izostavljene podatke unosit ćemo u susedna godišta.

BSC je grupni rad, suradnici su s različitih strana. Držimo da je to jedini način da bi ovaj pregled bio koliko toliko potpun. Osim suradnika, neposredno zauzetih registriranjem građe na određenom području, važnu ulogu imat će savjetnici. Oni će, s jedne strane, kontrolirati rad bibliografa te ga eventualnim sugestijama poboljšati, a s druge, ako sami dođu do podataka koji nisu ušli ili vjerojatno neće biti uvršteni u BSC, dostavit će ih uredništvu. Mislimo također da bi trebalo raditi s dva ili tri urednika. Oni bi, surađujući međusobno, trebali kontrolirati eventualne nejasne podatke u bibliografskom opisu, uspostavili bi bolju povezanost sa suradnicima prateći iz bližega njihov rad, a mogli bi češće konzultirati savjetnike. Sve bi to poboljšalo i olakšalo rad cijele ekipe.

Za razliku od pojedinačnih bibliografskih radova, vrijednost ovakvog tipa bibliografije neodvojiva je od njezine kontinuiranosti. Naime, jedna obrađena godina ne znači puno, no deset ili dvadeset susedno obrađenih nešto je posve drugo. Bibliografija olakšava svaki rad s knjigom, produžava život napisanom, jer uvelike olakšava pristup, te polagano mijenja čitav odnos prema pisanoj riječi. Uspije li ovaj pothvat poživjeti, nema sumnje da ćemo u dogledno vrijeme misliti na zamašnije radove retrospektivnog karaktera. I, kolikogod je poželjan i hvalevrijedan svaki bibliografski rad, koordinirani i metodološki ujednačeni, bez sumnje, mnogo je bolji.

Napomene o postupcima u BSC 1981. Ponajprije, treba reći kako ovaj rad još nije potpun. Ostalo je neobrađeno dvadesetak knjiga do kojih nismo mogli doći makar o njima imamo osnovne podatke, dakako bit će i drugih. Isto tako, stanoviti broj periodike nije pregledan, dok smo za određeni broj kartica smatrali potrebitim provjeriti podatke, pa, kako nismo mogli, nismo ih zasada uvrstili. Sve ćemo to učiniti u slijedećem radu (za 1982–83, koji bi trebao izići potkraj god. 1984).

U pogledu periodike koju izdaju vjerski izdavači a namijenjena je određenom užem krugu, postupit ćemo ubuduće tako da ćemo ovakvu periodiku tretirati kao knjige–brošure, tj. donijeti ih tako obrađene na dotičnom mjestu u bibliografskom nizu, eventualno s bilješkom o karakteru (→ 399 315 bilj.) i sadržaju (možda: Iz sadržaja:...). Na taj način bit će nekako baš sve zahvaćeno.

Službena glasila (biskupijska i redovnička), razumije se, donose različite odnosne materijale. Htjeli smo odabrati samo ono što ima i neko opće značenje, što nije tek prigodnog karaktera i bez posebnosti. Smatramo da je dovoljno za rimske dokumente, ili one BKJ, ograničiti se na metropolijska službena glasila, kad takav dokumenat nije drugdje objavljen tiskom.

S takvim glasilima u vezi, nameće se pitanje u kojoj mjeri treba uvrštavati nekrologe? Ovaj put uvrstili smo ih samo djelomično. S druge strane, prilično mjesta dali smo uportazama. Tu nam stvari još nisu potpuno jasne. Inače, u pravilu smo više pažnje posvetili priložima povijesnog karaktera, više domaćim temama, nego različitim općenitim razmišljanjima.

Što se tiče recenzija (ne bismo htjeli uvrštavati najobičnije prikaze), njih smo stavljali pod ime autora o kojem govore, navodeći najkraće podatke o djelu ukoliko je ranije izišlo. Kad recenzija obuhvaća više djela, navodimo je pod imenom a-

utora recenzije (→ 48 446 598) ili povezano s nečim sličnim (→ 755). Kad je naslov drugačiji, možda karakterističan za recenziju, navodimo ga uz ime recenzora.

Zbornike smo obrađivali različito: kad se radi o manjim priložima, makar bili različiti ostavili smo ih skupa (→ 20 451 642), kad su posvećeni jednoj temi, opet su skupa, pa i onda kad bi pokoji prilog bolje pristajao na drugo mjesto (→ 19 49 51 147 336 339). Gdje su zbornici djelomično posvećeni jednoj temi, a djelomično različitim, odijeljeno smo ih i obrađivali (→ 445 715).

U pogledu novinskih članaka, iz dnevnika i tjednika, vrlo su informativni Pregledi tiska što ih redovito donosi AKSA. Mi zasada nismo u mogućnosti, no možda bi se moglo napraviti selekciju podataka tamo donesenih.

Tehničke opaske. U upućivanju na dodatne brojeve srodnih jedinica, razlikujemo uputnicu na pojedine struke (→ UDK ...), i posebno na određeni broj bibliografske jedinice u matičnom nizu (→ ...). Tako smo Predmetno kazalo rezervirali isključivo imenima. Grupu UDK 92 rasporedili smo abecednim redom predmeta. Uveli smo provizornu novost u UDK 241, s obzirom da nam ne odgovara postojeća podjela (naša slijedi onu iz UDK 17). Inače, u mnogo slučajeva u dotičnim strukama izdvojili smo povijesne priloge (pomoćni broj: 091) od onih aktualnog ili teorijskog karaktera.

Naslov uvijek donosimo *kurzivom*, bilo da je riječ o knjizi ili članku. Ime autora knjige otisnuto je **masno**, dok je zbornicima, koje ne stavljamo pod imena priređivača, matični broj otisnut **masno**. Ime autora članaka donosimo običnim slovima. U naslov je dopušteno, po međunarodnom standardu, također, unijeti za pojašnjenje dvotočje (:). Uglate zagrade ([]) označuju dodatak bibliografa pojašnjenje dvotočje (:). Uglate zagrade (!š)

pojašnjenje dvotočje (:). Uglate zagrade ([]) označuju dodatak bibliografa (u naslovu). Iza naslova knjige slijedi mjesto izdavanja, godina, izdavač. Ako je knjiga iz nekog niza, to je naznačeno u zagradi iza izdavača, prethodi znak jednakosti (=). Slijede podaci o broju stranica te formatu (širina pa visina). Konačno, u Kazalu autora razlikujemo podatke o knjigama i člancima (uključujući razgovore, ilustracije), potom slijede podaci, odvojeni dvjema kosim crtama (//) o recenzijama, prijevodima, uređivanju. U Predmetno kazalo uneseni su također nazivi časopisa. **Broj** otisnut **masno** ovdje znači da se radi o bibliografskoj jedinici.

M. M.